

Kirjallinen kysymys 329

Sulo Aittoniemi /kesk: Patsashankkeen toteuttamisesta mustan pörssin kauppiaille

Eduskunnan Puhemiehelle

Erityisesti sen jälkeen kun vapauduimme suuren itäisen naapurin holhouksesta, maassamme on toimittu aktiivisesti kunnian palauttamiseksi sota-ajan eri toimintaloikoilla toimineille. Kunnian ovat saaneet ns. isänmaan miehet, eli asekatkentuotussa tuomitut, sekä lottajärjestöissä toimineet. Suojeluskuntajärjestelmä on palautettu jälleen yhteiskuntakelpoiseksi, jopa pyritty jäljittämään sen toimintoja vapaaehtoisen puolustuksen nimissä.

Vain kaksi on joukosta poissa, nimittäin ns. käpykaartilaiset ja sodanaikaiset trokarit eli mustan pörssin kauppiat. Käpykaartilaisten kunnia ei kannata puhua, mutta toisin on asia viimeksi mainitun ryhmän kanssa. Ns. trokarit olivat ylläpitävä voima siviili-Suomen toiminoissa sodan aikana. He keräsivät uutterasti maaseudulta kaupunkiin elintarvikkeita, kuten lihaa, voita, jyvät, villoja ynnä muuta, ja on todettava, että ilman tätä toimintaa nälkä olisi perinyt kaupunkilaiset. Vastalahjana ja vaihtokaupalla he hankkivat ja kuljettivat maaseudun pimeyteen lamppuöljyä, vaatteita, kintaita ja jalki-

neita, puimakoneen remmejä ynnä muuta välttämätöntä, jota ilman elämä ei kerta kaikkiaan olisi sujunut. Jos esimerkiksi remmiä puimakoneeseen ei katkenneen tilalle olisi saatu, puinnit olisivat jääneet puimatta. Kaiken tämän trokarit tekivät pienellä voitolla, pimeässä ja sateessa kulien sekä ainaisessa poliisin pelossa. Lukemattomia kertoja he menettivät ratsiassa kovalla työllä kokoon haalimansa lihat ja voit ja saivat vielä rangaistuksen työstään.

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momenttiin viitaten esitän kunnioittavasti valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko Hallituksen mieleen tullut, että nyt kun monien sodan aikana toimineiden ryhmien kunnia on palautettu, myös trokarien eli mustan pörssin kauppiaiden kunnia pitäisi palauttaa ja osoittaa se toteuttamalla näitä sodanaikaisen elintarvike- ja muun huollon sankareita koskeva patsashanke?

Helsingissä 9 päivänä huhtikuuta 1997

Sulo Aittoniemi /kesk

Eduskunnan Puhemiehelle

Valtiopäiväjärjestyksen 37 §:n 1 momentissa mainitussa tarkoituksessa Te, Rouva Puhemies, olette toimittanut valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi kansanedustaja Sulo Aittoniemen näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen n:o 329:

Onko Hallituksen mieleen tullut, että nyt kun monien sodan aikana toimineiden ryhmien kunnia on palautettu, myös trokarien eli mustan pörssin kauppiaiden kunnia pitäisi palauttaa ja osoittaa se toteuttamalla näitä sodanaikaisen elintarvike- ja muun huollon sankareita koskeva patsashanke?

Vastauksena kysymykseen esitän kunnioittavasti seuraavaa:

Helsingissä 29 päivänä huhtikuuta 1997

Hallitus ei pidä tarkoituksenmukaisena eikä edes mahdollisena sodanaikaisten mustan pörssin kauppiaiden kunnian palauttamista, koska se ei pidä heidän toimiaan kunniakkaina. Kunniaa, jota ei koskaan ole ollutkaan, ei voida palauttaa. Tärkeämpää kuin heidän toimintansa kunnia-kuuden tai kunniaattomuuden pohdiskelu on varmuusvarastoinnin ja huolellisen valmiussuunnittelun avulla varmistaa, että maan elintarvikehuolto toimii kansalaisia tyydyttävällä tavalla myös mahdollisten kriisien aikana. Näin hallitus on tehnyt. Puolustustaloudellinen suunnittelukunta, joka on valtiiovallan ja elinkeinoelämän yhteinen taloudellisesta kriisivalmiudesta ja huoltovarmuudesta vastaava pysyvä komitea, on varautunut myös elintarvikehuollon kriisinäikaiseen toimeenpanoon.

Kauppa- ja teollisuusministeri *Antti Kalliomäki*

Till Riksdagens Talman

I det syfte 37 § 1 mom. riksdagsordningen anger har Ni, Fru Talman, till vederbörande medlem av statsrådet översänt följande av riksdagsman Sulo Aittoniemi undertecknade spørsmål nr 329:

Har Regeringen kommit att tänka på att nu när många grupper som var verksamma under kriget har fått sin heder återställd borde även de s.k. hajarnas, dvs. svartabörshandlarnas, heder återställas och detta visas genom ett statyprojekt för dessa krigstida hjältar i fråga om livsmedelsförsörjning och annan försörjning?

Som svar på detta spørsmål får jag vördsamt anföra följande:

Helsingfors den 29 april 1997

Regeringen anser det varken ändamålsenligt eller ens möjligt att återställa hedern för de krigstida svartabörshandlarna, eftersom regeringen anser att deras verksamhet inte var hedrande. En heder som aldrig har funnits kan inte heller återställas. Viktigare än att fundera över om deras verksamhet har varit hedrande eller vanhedrande är att genom säkerhetsupplagring och omsorgsfull beredskapsplanering säkerställa att landets livsmedelsförsörjning fungerar på ett sätt som tillfredsställer medborgarna också under en eventuell kristid. Detta har regeringen gjort. Försvarsekonomiska planeringskommissionen, som är en permanent kommitté, som är gemensam för statsmakten och näringslivet och som svarar för den ekonomiska krisberedskapen och försörjningssäkerheten, har förberett sig för att kunna verkställa också livsmedelsförsörjningen under kristider.

Handels- och industriminister *Antti Kalliomäki*

